

De panman: in mootjes gehakt

De 'nieuwe' man maakt een opmars door onze gelederen. Vrouwen, opgelet! Hij verstopt zich niet langer achter een bushokje om zijn jas wijddopen te slaan wanneer u langsloopt. Hij verschuilt zich niet meer achter een krant als de tafel moet afgeruimd. Hij knikt niet langer " 'T is weer een vrouw!' " als u voorbijrijdt. Vergeet het!

De 'nieuwe' man is een emo-man met een hoge aaibaarheidsfactor, die uit de kleren gaat, zich zonder blikken of blozen huisman noemt, op de voorgrond treedt in glansnieuwe mannenbladen, onder ligt in een standje op de cover van een damesblad, zich zonder gêne op hoge spitsen en gehuld in vrouwenkleren voor de camera toont en ten langen leste zelfs opduikt in rechtszaken. Wanneer we het specimen echter even van dichtbij bekijken, blijkt er meer aan de hand. Zo bleek uit een lezing in Antwerpen, georganiseerd door de dienst Emancipatiebeleid van de Stad Antwerpen en het Centrum voor Vrouwenstudies (UIA).

Ene mevrouw Magda Michielsens, deskundige Vrouwenstudies aan de Universitaire Instelling Antwerpen, verkondigde er aan een volle zaal mannen (bestaande uit zowel ovenverse en knapperige, als exemplaren waarvan de houdbaarheidsdatum reeds lang overschreden was) enerzijds en zoals gewoonlijk doodgevone vrouwen in alle soorten en maten anderzijds dat ze de nieuwe man al in ruime mate in het straatbeeld had zien opduiken.

Er steeg rumoer op uit de zaal. Sommige mannen keken triomfantelijk in het rond, alsof ze net in de arena weer een stier gevloerd hadden. Er zaten homoseksuele mannen, die met een bevreemdend lachje zichzelf een houding gaven omdat ze niet goed wisten waar kijken. De vrouwen in het publiek echter, hikten van het lachen. Ze kwamen niet meer bij. Rondom hun hoofden vormde er zich een gedachtenwolkje. Zo eentje uit een stripverhaal. Daarin stond in drukletters: "In welke regionen vertoeft deze mevrouw, dat zij zowaar de nieuwe man al zag rondwalen?"

Mevrouw Michielsens moest eerst goed nadenken, maar herinnerde zich dan plots dat er in de universiteitsgebouwen toch al heel wat 'nieuwe mannen' rondliepen. Ja, daar was ze al getuige van geweest. Ze voegde er diplomatisch aan toe dat ze zelfs al een term had verzonnen voor de nieuwe man die ze her en der zag opduiken: de panman. 'Pan' als eerste lid (let op de term!) omdat het ook als prefix voor Panamerikaans of Paneuropees gebruikt wordt. De 'nieuwe' man kreeg een pan-uniseks-universeel prefix-staartje aangenaaid, als ware het een medaille op zijn struise borst.

Ik kon me niet van de indruk ontdoen dat wij daar, notabene door een vrouw uit de hoogste regionen, een oor aangenaaid kregen. Want luister eens hier, ik denk niet dat het de moeite is om allen naar de universiteitsgangen te rennen om de panman daar in uw armen te gaan drukken.

De panman is een spook. De panman is een dwaling van het lot. In de pan ermee, met de panman. En wel hierom!

De zogenaamde panman die ik vooralsnog mocht ontwaren was een emo-man die met tranen in zijn ogen de camera inkeek, en met een krop in zijn keel het publiek toesprak: "We moeten scheiden". Het ging niet om een panman die met veel vertoon en verantwoordelijkheidszin zijn aandeel in zijn echtscheiding ging bespreken. Integendeel. Het ging om een politiek die tranen met beken liet vloeien omdat hij in een machtsstrijd zat verward met een andere mediageile egotripper uit de politiek. Waar was die panman bang voor?

De zogenaamde panman die ik vooralsnog mocht ontwaren was een blote panman, een stoere macho, een visuele krijger, die zichzelf verheerlijkt en zijn krachten meet. Want stoere binken en patsers hebben nu ook een eigen 'lijf'blad. De nieuwe mannenbladen als Menzo, Groovy, Max, Ché,

De zogenaamde panman die ik vooralsnog mocht ontwaren was een ongewassen, in tuinbroek gestoken specimen, dat zonder blikken noch blozen op de vraag wat hij voor de kost deed, 'ik ben huisman' antwoordde. Sinds de komst van de panman is huisman dus een beroep geworden.

en Péé rollen voor de Hercules van de eenentwintigste eeuw de rode loper uit. Waar zijn die panmannen bang voor?

De zogenaamde panman die ik vooralsnog mocht ontwaren was een ongewassen, in tuinbroek gestoken specimen, dat zonder blikken noch blozen op de vraag wat hij voor de kost deed, 'ik ben huisman' antwoordde. Sinds de komst van de panman is huisman dus een beroep geworden. Voor wanneer datzelfde statuut voor de huisvrouw? En wat met de huisvrouw die ook nog eens fulltime uit werken gaat? Cumuleert zij dan twee jobs? Waar was die panman bang voor?

De zogenaamde panman die ik onlangs nog mocht ontwaren, lag stevig onder in een standje op de cover van een damesblad. Boven hem toornde een vrouw uit, getooid met stilettohakken en een ultrasexy jurkje. Ze had hem stevig in de greep. Zelden een cover gezien de me zo mateloos ergerde. Want waarom was die panman op die voorpagina beland? Omdat de hoofdredacteur van dat nieuwe vrouwenblad (Yep, een man!) genoodzaakt was de verkoopcijfers de hoogte in te blazen, het sterven aan een stille dood nabij. Ten slotte stel ik u de vraag: hoe denkt u dat die panman eruit zag? Juist! Zo zwart als de nacht, met een hagelwitte smile en met kroeshaar. De zwarte spitsbroeder, de underdog, mocht nog eens letterlijk de underdog spelen. Waarom koos de hoofdredacteur niet voor een blanke panman? Waar was die panman van een hoofdredacteur bang voor, toen hij geen blanke, maar een zwarte op de cover zette?

De zogenaamde panman die ik de laatste tijd te pas en te onpas mag ontwaren, is een panman gehuld in vrouwenkleden die op hoge spitsen de wereld tracht te veroveren. Het is vandaag bon ton om zich als man in pan, ik bedoel in vrouw, te verkleeden. Het is helemaal in om zich als man in een damesoutfit te steken en zich vervolgens te outen, liefst voor het blote oog van een camera. Het begon allemaal met Guido Belcanto en Maarten 't Hart en het eindigde -oh gruwel!- met Alain Grootaers in de Laatste Show. Waar zijn die als kerstbomen opgesmukte panmannen op hoge hielen bang voor?

De zogenaamde panman is nu zelfs een juridisch feit. In september vorig jaar brak een rechter in Brugge een lans voor de panman. In zijn vonnis gaf hij voor het eerst een juridische betekenis aan de huishoudelijke taken die de man - volgens zijn zeggen - steeds meer worden toebedeeld. Uit emancipatorische overwegingen eiste hij gelijkberechtiging voor de mannen. Of een man werkt of niet, hij neemt een deel van het huishouden voor zijn rekening, besloot de rechter. En daarom dient hij bij een werkongeval niet alleen schadeloos te worden gesteld voor zijn aandeel als werknemer, maar ook voor zijn aandeel in het huishouden. Want ook thuis wordt hij nu werkonbekwaam. Sorry, maar ik lag te schuddebuiken van het lachen toen ik het op de radio hoorde. Al eens ooit een vonnis gelezen waarin een huisvrouw door de rechtbank een schadeloosstelling toegewezen heeft gekregen voor haar aandeel in het huishouden? Waar was die gerechtelijke panman bang voor?

Het was Dr. Stefan Dudink die de kat de bel aanbond op de lezing van de Stad Antwerpen. Dudink, een professor Homostudies aan de KU van Nijmegen, stelde zich terecht de vraag waarom het klassieke mannenlichaam, door de eeuwen heen symbool voor politieke macht, orde en stabiliteit zich plots weer in volle glorie laat zien, op een moment dat de politieke macht van mannen ernstig wordt bedreigd en nu pariteit op de agenda wordt geplaatst.

Als u het mij vraagt is die panman een hersenspinsel. En mocht hij al bestaan is het een bange, blanke panman. Een man die zijn hachje poogt te redden. Een panman die bang is zijn plaats te verliezen, die angst heeft zijn zitje te moeten afstaan. Een panman die zijn heil in vrouwenkleden zoekt. Een panman die van geen hout pijlen meer weet te maken. Haal die panman even uit beeld, graag, Daaaaaag, panman!

Tekst: Erika Claessens - mei 2000